

19.4.2020

לכבוד
שר המשפטים
מר אמיר אוחנה
בדוא"ל

לכבוד
יו"ר הוועדה לניהול וחלוקת כספים שנפסקו כסעד
כב' השופטת בדימוס הגב' שולמית דותן
בדוא"ל

מכובדי,

**הנדון: תיקון נוהל עבודת הוועדה לחלוקת כספים שנפסקו כסעד לפי חוק
תובענות ייצוגיות על רקע מגיפת הקורונה**

הננו מתכבדים לפנות אליכם בענין התיקון לנוהל עבודת הוועדה לחלוקת כספים שנפסקו כסעד (להלן: "הוועדה" ו/או "הקרן") לפי חוק תובענות ייצוגיות תשס"ו-2006 (להלן: "החוק"), אשר פורסם ברשומות בתאריך 24.03.2020 (להלן: "התיקון לנוהל").¹

התיקון לנוהל מאפשר לוועדה לעשות שימוש בכספים שהצטברו בקרן למטרות צרכים לאומיים מידיים שהינם צו השעה עקב השלכות הקורונה, שהוכרזה כמחלה מידבקת מסוכנת לפי סעיף 120(1) לפקודת בריאות העם, 1940.²

על פי התיקון לנוהל, הוועדה רשאית להקצות כל סכום שתמצא לנכון, ובלבד שהקצאה בודדה לגוף מסוים לא תעלה על שלושה מיליון שקלים, במטרה לסייע למדינה או לציבור להתמודד עם מחלת הקורונה. התיקון מקנה לוועדה שיקול דעת רחב בהחלטתה לגבי הקצאות כאמור, ומבטל ביחס להקצאות אלה את הפרוצדורה הקבועה בסעיפים 6, 9 ו-10 לנוהל הוועדה המקורי מיום 8.2.2018 (להלן: "הנוהל המקורי").³ בהתאם לתיקון זה וככל הידוע לנו, הקצתה הוועדה עד כה סך של 20 מיליון ש"ח כאשר מתוכם 17 מיליון ש"ח הוקצו לבתי חולים ושלושה מיליון ש"ח הוקצו למימון ציוד מיגון וחיטוי לאנשי צוות במוסדות רווחה.⁴

אנו מברכים על הירתמותם של הוועדה והשר לסיוע למדינה ולציבור בימים קשים אלה. הירתמות זו מבורכת בעיקר לאור הצטברות סכומי עתק בקרן ממועד תיקון החוק, וחלוקתם של סכומים מועטים בלבד מתוך קרן זו

¹ י"פ התשי"ף, עמ' 5212 https://www.nevo.co.il/law_word/law10/yalkut-8773.pdf

² י"פ התשי"ף, עמ' 3378 https://www.nevo.co.il/law_word/law10/yalkut-8659.pdf

³ י"פ התשע"ח, עמ' 4867 https://www.nevo.co.il/law_word/law10/yalkut-7694.pdf

⁴ יאיר אלטמן, "אוהנה: להקצות עד 3 מיליון ש"ח לכל ביי"ח" ישראל היום-חדשות 25.03.20

<https://www.israelhayom.co.il/article/745349>; "הודעת ועדת העזבונות והוועדה לחלוקת כספים שנפסקו כסעד לפי חוק תובענות ייצוגיות", הודעה לעיתונות (29.03.20) <https://www.gov.il/he/departments/news/allocation-committee>

עד כה.⁵ יחד עם זאת, מטרתנו בפניה זו היא לוודא כי גם במצב החירום הנוכחי, הוועדה פועלת בהתאם לסמכויותיה על פי חוק, תוך מילוי החובות המוטלות עליה בהתאם לנהלי הוועדה, למטרות החוק שמכוחו הוקמה הקרן ובכפוף לחובות המוטלות על הוועדה מכוח המשפט המנהלי.

א. מטרות הקרן וייעוד הכספים המועברים אליה לפי חוק תובענות ייצוגיות

1. ס'1 לחוק מגדיר את מטרותיו, ביניהן, מתן סעד הולם לנפגעים מהפרת הדין (ס'1(3)) ואכיפת הדין והרתעה מפני הפרתו (ס'1(2)). הקמת הקרן יועדה לממש מטרות אלה: להביא לחלוקת הכספים המתקבלים בה לטובת מטרות ציבוריות הקרובות לנושא התובענה הייצוגית מכוחה הועברו הכספים, ולוודא שהכספים שאותם מתחייבת נתבעת להעביר בפסק דין או בפשרה, אכן יוצאים מכיסה באופן שמממש את מטרת ההרתעה בחוק.⁶

1.1. כך למשל, ניתן ללמוד מדברי ההסבר לתיקון 10 לחוק כי הרציונל להקמת הקרן קשור לבעיות המתעוררות בנוגע לייעוד הכספים ואופן חלוקתם שכשמדובר בפיצוי כספי בדרך של סעד לטובת הציבור, כמו גם החשש בדבר קשרים קודמים בין הנתבע ומקבל הכספים.⁷ גם בדיון ועדת החוקה, חוק ומשפט בעניין תיקון 10 לחוק תובענות ייצוגיות, הוסברה חשיבותה של הקרן והודגש כי כספים אלו, על אף שהם מכונים לעתים "תרומה", אינם תרומה אלא מדובר בכספי פיצוי לחברי הקבוצה, אשר באופן פרקטי לא ניתן לאתר אותם.

1.2. גם הפסיקה דנה בבעייתיות בתרומת כספים באופן ישיר לעמותות, קשרים קודמים בין מי מהצדדים לעמותה ומגבלות על האפשרות לפקח כי הכספים שיועברו לעמותה ישמשו למטרות שהוצהר עליהן

⁵ אפרת נוימן, "80 מיליון שקל במתנה: איך אפשר לקבל נתח מהכסף- ומי מחליט?" **זה מרקר- משפט** 16.12.19 <https://www.themarker.com/law/premium-1.8268020>; שחר אילן "הכסף מצטבר בקרן התובענות הייצוגיות, ורק 15% ממנו חולק" **כלכליסט- משפט** 12.12.19 <https://www.calcalist.co.il/local/articles/0.7340.L-3775625.00.html>; **נספח א'**- מכתב בקשה לקבלת מידע לפי חוק חופש המידע אשר נשלחה לקרן ע"י עמותת הצלחה; **נספח ב'**- תשובת הממונה על העמדת מידע לציבור למכתב.

⁶ פרוטוקול מס' 187 של ועדת החוקה, חוק ומשפט, הכנסת ה-20 (24.05.16), http://fs.knesset.gov.il/20/Committees/20_ptv_342270.doc סוף עמ' 21, דבריה של עו"ד רני נויבואר; ראה גם: **תצ (מרכז)** 44751-03-10 **יוני בן סימון נ' הוט - מערכות תקשורת בע"מ** (פורסם בנבו 08.07.12), פס' 2(11) לפסק דינה של השופטת מיכל נדב; ראה גם: אלון קלמנט, "הפער בין שוויו הנחזה לשוויו הממומש של הסדר פשרה בתובענה ייצוגית" **משפט ועסקים** כ, תשע"ו (1) (2017) עמ' 10-11: "ייתכן פער בין השווי הנחזה לשווי הממומש, הנובע מכך שהנתבע כבר התחייב בעבר להעביר אותו סכום, כולו או חלקו לאותו יעד, ללא קשר לתובענה הייצוגית [...]. ייתכן שהסכום אכן מועבר ליעדו ללא התחייבות קודמת של הנתבע, אולם הנתבע זוכה כתוצאה מכך בטובת-הנאה המפחיתות את עלותו האמיתית של ההסדר מבחינתו [...]. כך עלולה להיווצר דלת מסתובבת, שבה הנתבע מוציא מכיסו בצד אחד ומכניס לכיסו בצד האחר"; ראה גם אלון קלמנט, "פשרה והסתלקות בתובענה הייצוגית" **משפטים** מא, תשע"א (5) (2011) עמ' 10-11: "כחלק מחשש מבעיית הנציג בתובענות ייצוגיות התובע ועוה"ד המייצג נושאים בעלויות והסיכון הכרוכים בניהול התובענה הייצוגית אך זוכים רק בחלק מפירותיה. פער זה עלול להביא לכך שיסכימו לפשרות שמקפחות את הקבוצה המיוצגת כל עוד הפשרה מותירה בידם סכום הגבוה ככל האפשר. כך גדלה נטייתם להסכים לפשרה שעלותה עבור הנתבע נמוכה ואילו שכרם ממנה גבוה, כמו למשל תרומה לגוף מקורב או שהתכוונו לתרום לו בלאו הכי. בנוסף, עלולים להסכים לפשרה שהתרומה דרכה תגיע לגוף שאינו קשור לנושא התובענה או לחברי הקבוצה המיוצגת."

⁷ דברי ההסבר להצעת חוק תובענות ייצוגיות (תיקון מס' 10) (הסדרי פשרה והסתלקות), התשע"ו-2016, ה"ח 637, <https://www.nevo.co.il/law/word/Law16/knesset-637.pdf> עמ' 118: "אשר לפיצוי כספי בדרך של תרומה לציבור, מתעוררות בעיות בנוגע למטרות התרומה ואופן חלוקתה, ובין היתר חששות בדבר קשרים קודמים בין הנתבע ובין מקבל התרומה".

(ראה לענין זה למשל פסק דין **מינוף**,⁸ ופסק דין **שרייר**,⁹ בהם נקבע כי הדרך להתמודד עם בעיות אלו היא העברת הכספים לגוף מיוחד, שיבחן כי המטרה הציבורית שאליה ייעד בית המשפט את הפיצוי (אכן ממומשת).

2. לאור האמור לעיל התקבל תיקון 10 לחוק, הוקמה הקרן, וניתנו לבית המשפט סמכויות להורות בהחלטותיו על אופן העברת כספים לקרן ועל ייעודם:

- 2.1. סעיף 27א לחוק, על סעיפיו הקטנים, הינו הסעיף המכונן העוסק בהקמת הקרן.
- 2.2. סעיף 20(ג)(2) לחוק קובע כי כאשר פיצוי כספי לחברי הקבוצה אינו מעשי מהטעם שלא ניתן לזהות את חברי הקבוצה, או במידה והעברת הכספים אליהם אינה מתאפשרת, בית המשפט רשאי להורות שהכספים יועברו לקרן.
- 2.3. סעיף 20(א)(3) לחוק קובע הוראה דומה גם במצב שבו שולמו כספים לחברי הקבוצה אולם נותרה יתרת זכות, למשל כשחבר קבוצה לא דרש את חלקו, או לא הוכיח את זכאותו לפיצוי או לסעד.
- 2.4. בכל אחד מהמצבים הללו, ייעודם של הכספים ייקבע לפי הוראת בית המשפט ובתחום הקרוב לנושא התובענה הייצוגית מכוחה הועברו הכספים. במידה ולא מתאפשרת העברת כספים לתחום הקרוב לנושא התובענה הייצוגית, בית המשפט רשאי להורות כי הכספים ייועדו לתחום אחר, וגם אז עליו להיות כזה הקרוב ככל האפשר לנושא התובענה.
- 2.5. סעיף 20(ו) לחוק קובע כי בית המשפט רשאי לתת הוראות על אופן הפיקוח על ביצוע פסק דינו לרבות הוראות בדבר הגשת דין וחשבון סופי המתאר את ביצוע פסק הדין על ידי הצדדים.

3. על פי סעיף 27א(ח) לחוק, גובש נוהל העבודה המקורי של הקרן. על פי הנוהל נקבעו שתי דרכים להעברת כספים על ידי הקרן - האחת, בדרך של קול קורא המזמין גופים לפנות לקרן; השניה, בדרך של הקצאה ישירה.

- 3.1. סעיף 9 לנוהל המקורי קובע את תנאי הסף להגשת בקשה למענק, הכוללים בין היתר, טופס בקשה לקבלת מענק, פירוט תקציבי של הפעילות הדורשת מימון, פרטי מורשי החתימה של הגוף, מסמכי יסוד של הגוף, דו"ח כספי לשנת הכספים הקודמת והצהרה המאשרת את אמיתות המסמכים.
- 3.2. סעיף 7 לנוהל המקורי קובע כי הועדה רשאית להקצות שלא בדרך של קול קורא סכום של עד 200,000 ש"ח, אלא בדרך של הקצאה ישירה לגופים שייבחרו על ידה, ללא חובת פנייה מוקדמת של הגופים אליה, בהתחשב במטרות שלשמן יועד הסכום בהחלטת בית המשפט.

4. מנגנון ההקצאה הישירה שנקבע בנוהל המקורי הינו חריג הכפוף להגבלת הסכום ולמטרות שלשמן יועדו הכספים בהחלטת בית המשפט. תיקון הנוהל, המשנה את הסכום מ-200,000 שקלים לסך של שלושה מיליון

⁸ [תצ \(מרכז\) 47395-11-10 מינוף ויזמות בע"מ נ' דרך ארץ הייוויז בע"מ \(1997\)](#) (פורסם בנבו, 26.12.13), פסי' 26 ו-36 לפסק דינה של השופטת אסתר שטמר.

⁹ [תצ \(ת"א\) 22236-07-11 שלומי שרייר נ' שירותי בנק אוטומטיים בע"מ](#) (פורסם בנבו, 16.9.14), פסי' 10-12 לפסק דינו של יצחק ענבר.

ש"ח בהקצאה ישירה בודדת, ללא כפיפות למטרות שלשמן יועדו הכספים, מעורר ספק באשר לחוקיותו של התיקון. ביטול כפיפותה של הוועדה בהחלטותיה לסעיפים 6, 9 ו-10 לנוהל המקורי, מעצים את הספק הזה.

5. ככל שתיקון הנוהל עומד בדרישות החוק (וכאמור לעיל, יש ספק בכך), על הוועדה לנקוט משנה זהירות כעת בחלוקת הכספים. עליה לעשות כן תוך שמירה על מטרות הקרן ובשים לב לכך כי החוק הרלוונטי מכוחו מועברים הכספים הינו חוק תובענות ייצוגיות. בין היתר, עליה לשים לנגד עיניה כי הכספים אשר נמצאים בקופת הקרן הינם כספי פיצוי אותם שילמו נתבעים בתובענות ייצוגיות בגין עוולה שביצעו, ואשר חברי הקבוצה שיוצגו בתובענה הייצוגית נפגעו ממנה. כמוסבר לעיל וככתוב בחוק, על הכספים לשמש למטרות הקשורות לנושא התובענה או לתחום הקרוב ככל האפשר. שימוש בכספים אלו למטרות שאינן בתחומה של התובענה או תחום הקרוב לתחומה, יעמוד בניגוד מפורש למטרות החוק והוראותיו. בנוסף, על הוועדה לפעול בכפוף להנחיותיו של בית המשפט אשר הורה על העברת הכספים לקרן.

ב. על החלטות הוועדה להיעשות בפרוצדורה הראויה, בשקיפות, ותוך עמידה בחובת ההנמקה

6. בהתאם לעקרון חוקיות המנהל, לרשות המנהלית היתר לפעול רק בהינתן לה סמכות מפורשת בדין.¹⁰ סמכות הוועדה לקבלת החלטות מותנית במנין חוקי של רוב חבריה. כך, ס'27א(ו) לחוק קובע כי המנין החוקי לפתיחת ישיבה של הוועדה יהיה רוב חברי הוועדה ובדומה לכך, ע"פ ס'2(ג) לנוהל המקורי, על הוועדה לקבל החלטותיה בהתכנסות רוב חבריה. ממילא, גם תיקון הנוהל צריך היה להיקבע בהחלטות רוב חברי הוועדה. אף אם החלטת הוועדה על תיקון הנוהל התקבלה במנין וברוב הקבוע כדון, הקביעה לפיה הוראות סעיפים 6, 9 ו-10 לנוהל המקורי לא יחולו על הקצאה לפי התיקון לנוהל הינה בעייתית:

6.1. החלטות הוועדה כפופות לדרישת הסבירות. משמעוה של כפיפות זו הינה שעל החלטות אלה להתקבל תוך איזון כלל השיקולים הרלוונטיים לעניינן. החלטה המתעלמת משיקול רלוונטי הינה פסולה.¹¹ ההחלטות המתקבלות ע"י הוועדה בימים אלה על פיהן מועברים מיליוני שקלים לגופים, לציוד רפואי, מיגון לצוותים רפואיים, בהתאם לצו השעה, צריכות לעמוד בדרישת הסבירות.

6.2. החלטותיה של הוועדה צריכות לעמוד בחובת ההנמקה. החובה המוטלת על רשות לנמק החלטתה, בהחלטות מעין שיפוטיות בפרט, הינה אחד הכלים היעילים לביקורת ובהיעדר הנמקה נשמט מידי בית המשפט אותו כלי לביקורת.¹² על ההנמקה לפרט את הטעמים לקבלת החלטה ואת תוכנה, על מנת למנוע פגם שאינו ניתן לריפוי שדינו בטלות. היעדרה של הנמקה בגין החלטה מסוימת מעלה קושי לקבל את טענת מקבלי החלטה בדבר סבירותה ובמיוחד החלטתה של ועדה מקצועית. משכך,

¹⁰ דפנה ברק-ארז, **משפט מינהלי**, כרך א' (2010) עמ' 119-97; ראה גם יצחק זמיר "שיקול הצדק בהחלטות מנהליות", **משפט וממשל** 623 (2004), עמ' 635.

¹¹ **שם**, בעמ' 726: "מצב קיצוני במיוחד של החלטה פסולה המבוססת על שיקולים ראויים הינו התעלמות מוחלטת של הרשות משיקול מסוים, להבדיל מהתייחסות אליו מבלי לתת לו משקל ראוי".

¹² בג"ץ 758/88 קנדל נ' **שר הפנים** (פורסם בנבו 03.09.92), פסקה 5 לפסק דינו של השופט חשין.

יש חשיבות רבה לכך שהוועדה תנמק את החלטותיה בדבר העברת כספים לגוף כזה או אחר הנבחר על ידה תוך שמירה על שקיפות ובאופן שיאפשר ביקורת ופיקוח החיוניים לשמירה על תקינות ההליך. סעיף 7 לנוהל המקורי (אשר הפך לסעיף 7(א) עקב תיקון הנוהל) קבע מפורשות את חובת ההנמקה החלה על הוועדה. העדרה של הוראה מפורשת דומה בתיקון לנוהל, אינו פוטר את הוועדה מחובת ההנמקה החלה עליה.

6.3. בהתאם לסעיף 2(ג) לנוהל המקורי, הוועדה תנהל פרוטוקול שישקף את דיוניה. חובת ניהול פרוטוקול משמעותו גם פרסומו, וזאת כדי לאפשר ביקורת ציבורית, מנהלית או שיפוטית על החלטות הוועדה.

ג. מסקנות

7. התיקון לנוהל מעלה בעיות בשני מישורים מרכזיים: האחד, כפיפותה של הוועדה בהחלטותיה להוראות חוק תובענות ייצוגיות ולהוראות בתי המשפט אשר הורו על העברת הכספים לקרן; השני, ביטול הכפיפות לחלק מהסעיפים אשר נקבעו בנוהל המקורי תוך מתן שיקול דעת רחב לוועדה בהסמכתה להקצות בהקצאה ישירה עד שלושה מיליון שקלים לכל גוף שתבחר.

8. התנהלות הוועדה טרם תיקון הנוהל הביאה לצבירת כספים בקופת הקרן מבלי שיחולקו.¹³ מצב זה לא היה תקין או רצוי, ויש לברך על כל שיפור באופן חלוקת הכספים על ידי הוועדה. יחד עם זאת, חלוקת הכספים צריכה להיעשות בהתאם להוראות החוק והמשפט המנהלי.

9. אנו סבורים כי על מנת שחלוקת הכספים תעשה בהתאם לנאמר לעיל ובעיקר כדי לאפשר ייעודם של כספים למטרות העומדות בדרישות החוק ובה בעת מסייעות בפתרון המשבר הנוכחי, יש לקבוע מנגנון מקוצר לחלוקה, אולם להבטיח שמנגנון זה יפעל כדין וזאת באופנים הבאים:

9.1. זירוז חלוקת הכספים על פי קולות קוראים בדרך של הליך בקשה מזורז ואינטרנטי - באמצעות טופס שידרוש מילוי פרטים מינימלי כגון שם הגוף המבקש, סיבות הבקשה, הסכום המבקש וכיו"ב. מטרת ההליך המזורז תהיה לאפשר לוועדה סינון מהיר בין הבקשות תוך שמירה על שוויון הזדמנויות לגופים השונים אשר עשויים להיות זכאים לתמיכה כספית לאור מצב החירום. בדיקה מפורטת יותר של הגופים שיעברו את הסינון הראשוני, תבחן את עמידתם בקריטריונים הנדרשים.

9.2. קיום חובת ההנמקה בהחלטות הוועדה - הן בהקצאה ישירה והן בהקצאות לפי קולות קוראים, תוך ניהול פרוטוקול ופרסומו.

9.3. קשר בין חלוקת הכספים לתובענות ייצוגיות - בדיקה שהכספים המחולקים על ידי הוועדה אכן נותנים מענה לנושאים הקשורים לתובענות ייצוגיות שמהן הועברו כספים לקרן, ובה בעת משרתים את המטרות הקיימות עקב מצב החירום הקיים. כך למשל, ככל שהוועדה תחליט לחלק כספים בתחומים הקשורים לרפואה וסיוע לנזקקים בעקבות המשבר, כפי שנעשה עד כה, על הוועדה להקצות כספים

¹³ י"פ התשי"ף, עמ' 454 https://www.nevo.co.il/law_word/law10/YALKUT-8477.pdf

אלו מכוח פסקי דין אשר ייעדו את הכספים המועברים לקרן למטרות אלו ו/או קשורים לנושא באופן ישיר ולא יועדו לנושא אחר.

9.4. להלן מספר דוגמאות לפסקי דין שייעדו כספים לנושאים שעשויים להיות רלוונטיים למשבר הנוכחי (אלו דוגמאות בלבד ובידי הוועדה מצויים, כמובן, מלוא הנתונים):

א. דוגמאות לפסקי דין שבהם הוקצו כספים לנושאים רפואיים ובריאות הציבור:
תצ (ת"א) 6860-06-16 זן מנחם ברליצהיימר נ' הראל חברה לביטוח בע"מ (פורסם בנבו 18.11.18): במסגרת הסדר פשרה בנושא תגמולי ביטוח בריאות, נקבע כי כספי השבה של חברי קבוצה אשר אינם ניתנים לפיצוי באופן פרטני יועברו לקרן לניהול וחלוקת כספים וייעדו לתחום בריאות הציבור.
תצ (מרכז) 20933-01-14 בת שבע פילו נ' הום סקינוביישנס בע"מ (פורסם בנבו 19.05.23): במסגרת הסדר הפשרה בענין הטעיה צרכנית, נקבע כי בתום תקופת המימוש אשר הוגדרה, במידה ולא ינוצל מלוא הסכום שנפסק לחברי הקבוצה, יש להעביר את ההפרש לקרן והכספים ייעדו לתחום הרפואה.
תצ (ת"א) 4423-03-17 ליאת אלקבץ נ' ג.יל.ס. - קפה בע"מ (פורסם בנבו, 18.07.16): במסגרת הסדר הפשרה נפסק כי הכסף יועבר לקרן וייעד לעמותות וגופים העוסקים בקידום הבריאות בישראל וקידום תחום בריאות המזון.

ב. דוגמאות לפסקי דין שבהם הוקצו כספים לצורך סיוע לנזקקים:
תצ"צ 41275-06-16 אהרוני נ' מאפית אריאל בע"מ (פורסם בנבו 17.11.30): נקבע כי סכום הפיצוי לציבור בסך 450,000 ש"ח יועבר לקרן, אשר תייעד את הכספים למטרת חלוקת מזון לנזקקים, או למתן עזרה לנזקקים באופן כללי.
תצ (י-ם) 31011-08-15 מאיר (מאור) קליין נ' מאפית דוידוביץ ובניו בע"מ (פורסם בנבו 19.09.01): במסגרת הסדר הפשרה נקבע כי 2 מיליון ש"ח אשר ישולמו לקרן ייעדו למטרות סיוע לנזקקים.
תצ (מרכז) 6116-02-14 עובדיה נ' פזגז בע"מ (פורסם בנבו 19.01.13): במסגרת הסדר הפשרה נקבע כי שליש מהפיצוי, בסך של כ-500 אלף ש"ח, יועבר לגוף/גופים שעיסוקם בסיפוק צרכיהם הבסיסיים של נזקקים מעוטי יכולת.

ג. דוגמאות לפסק דין בו לא ניתנה הגדרה לייעוד ספציפי והכספים הוגדרו לטובת הציבור בכללותו:

תצ (מרכז) 28079-04-10 יאיר צדקני נ' פלאפון תקשורת בע"מ (פורסם בנבו 18.02.21): עניינה של התובענה הייצוגית הינה החזרים כספיים שהחזירה פלאפון ללקוחותיה באופן נומינלי. במקרה זה השופטת קבעה כי התחום הקרוב לנושא התובענה אינו מאופיין אלא בכך שמדובר בלקוחות חברת פלאפון ופסקה להעביר את כספי התמורה, מעל 2.5 מיליון ש"ח, לקרן, ללא ייעוד מיוחד, אלא לטובת הציבור.

10. לסיכום – צוק העיתים דורש פעולה מהירה ואפקטיבית בהעברת כספי הקרן לגופים הנבחרים. אולם, הוראות החוק והמשפט המנהלי צריכות להישמר. נשמח לסייע לוועדה ככל שיידרש, על מנת שתוכל למלא חובותיה כדין וכמפורט במכתב זה.

בכבוד רב,

שושי נרי, עו"ד

פרופ' אלון קלמנט, עו"ד

הקליניקה לתובענות ייצוגיות
אוניברסיטת תל אביב

העתקים:

עו"ד בן-ציון פיגלסון (נציג האפוטרופוס הכללי)
עו"ד רני נויבואר (נציגת היועץ המשפטי לממשלה)
פרופ' עומר מואב
מר מארק שלמה

נספח א' – בקשה לקבלת מידע מכוח חוק חופש המידע

התכנית לחינוך משפטי קליני ע"ש אלגה צגלה
The Elga Cegla Clinical Law Program
برنامج التعليم القانوني الإكلينيكي على اسم ألغا تسغلا

הקליניקה לתובענות ייצוגיות
The Class Action Clinic
عيادة الدعاوى الجماعية

16 ינואר 2019
ח שבט תשע"ט

לכבוד:

עו"ד עופר חדד
הממונה על יישום חוק חופש המידע
האפוטרופוס הכללי והכונס הרשמי
רחוב יפו 216, ירושלים

הנדון: בקשה לקבלת מידע לפי חוק חופש המידע, התשנ"ח-1998

בשם מרשתנו, "עמותת הצלחה", התנועה הצרכנית לקידום חברה כלכלית חוגגת (להלן: "הצלחה"), הרינו לפנות אלייך כדלקמן:

1. ביום 27 ביולי 2016 פורסם ונכנס לתוקף תיקון מספר 10 לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 (להלן: "החוק" ו-"התיקון לחוק", בהתאמה).
2. במסגרת תיקון זה, נוסף לחוק סעיף 27א אשר מכוחו הוקמה קרן לניהול וחלוקת כספים שנפסקו כסעד בתובענות ייצוגיות (להלן: "הקרן") לפי סעיף 20(ג) וסעיף 20(ג2) לחוק. זאת, בין היתר, כדי להבטיח שכספים הנפסקים לטובת הציבור בתובענות ייצוגיות אכן יועברו למטרות אלה.
3. ביום 7 בספטמבר 2017 מונה חברי הוועדה על ידי שרת המשפטים, וחמינוי פורסם ברשומות ביום 24 באוקטובר 2017.
4. ביום 8 בפברואר 2018 פורסם "נוהל עבודת הוועדה לחלוקת כספים שנפסקו כסעד לפי חוק תובענות ייצוגיות" (להלן: "הנוהל").¹ בהתאם להוראות הנוהל, הוועדה תכנס פעמיים בשנה לפחות במטרה לקבוע את סוגי הפרויקטים הנתמכים, גובה הכספים שיוקצו, הקריטריונים להקצאה, אופן הגשת הבקשות ולוחות תזמנים;² עם סיום חלוקת הכספים בתיק מסוים על הוועדה להעביר דיווח מסכם בכתב לבית המשפט;³ בתום כל שנת תקציב הוועדה תכין דוח על פעילותה לשרת המשפטים לצורך פרסום הדוח.⁴
5. מבדיקה שנערכה על ידי הקליניקה לתובענות ייצוגיות מאוניברסיטת תל אביב ביחס לפסקי הדין שניתנו עד ליום 4.12.2018, עולה כי עד כה הועברו כ- 40 מיליון ש"ח⁵ ב- 85 הליכים ייצוגיים שונים. יצוין כי ברבים מן החליכים נקבעה תקרת פיצוי לחברי הקבוצה, תוך שנקבע כי סכומים אשר לא ימומשו על ידי חברי הקבוצה יועברו לטובת הקרן.

¹ נוהל עבודת הוועדה לחלוקת כספים שנפסקו כסעד לפי חוק תובענות ייצוגיות, י"פ התשע"ח 4867.
² סי' 95 לנהל.

³ סי' 27א(ח) לחוק + סי' 10(ד) לנהל.

⁴ סי' 27א(ט) לחוק + סי' 11 לנהל.

⁵ תבדיקה נעשתה דרך חיפוש באתר המשפטי "נבו". אותרו החלטות ופסקי דין שחזרו על העברת כספים לקרן בתקופה שבין 27.6.16 עד 12.11.18. יודגש כי פסקי הדין שנבדקו חמורים על העברת כספי הפיצוי לקרן, אינם מעידים כי הכספים הועברו לקרן בפועל.

6. ביום 19 בדצמבר 2018 פנתה מרשתנו למנהלת הכללית של משרד המשפטים, בעניין פעילות לא סדירה של הקרן.
7. ביום 15 בינואר 2019 השיב לפניית מרשתנו עו"ד בן יעקב, היועץ למנהלת הכללית, בכתבו כי בכוונת הוועדה לחייש את פעילותה ככל האפשר ולפרסם בקרוב קולות קוראים נוספים.
לשם הנוחות, מכתבו של עו"ד בן יעקב בצירוף התייחסות הועדה, מצורף ומסובן **נספח 1**.
8. מכוח חוק חופש המידע, נבקש לקבל לעיוננו את המסמכים הבאים:
 - 7.1. העתק כל טפסי הבקשות שהופנו לוועדה לקבלת כספים לפי סעיף 19(1) לנוהל (וכאמור בס' 4 להתייחסות הועדה, נספח 1 לעיל).
 - 7.2. העתק כל החלטות של הוועדה עד כה בקולות הקוראים שהתפרסמו וההודעות שנשלחו למגישי הבקשות לפי סעיפים 10(ב), 10(ט) ו-10(יב) לנוהל (וכאמור בס' 4-5 להתייחסות הועדה, נספח 1 לעיל), וכל החלטה אחרת של הועדה.
 - 7.3. העתקי כל העדכונים החודשיים של מזכירות הועדה בדבר: פסקי הדין בהם נפסק סעד בתובענה ייצוגית וכל תקבול שהתקבל בקרן בהתאם להחלטה של בית המשפט, כפי שנמסרו ליושבת ראש הועדה, לפי סעיף 2(ב) לנוהל.
 - 7.4. מועדי כל הישיבות שקיימה הועדה מיום מינויה, לפי סעיפים 2(ג), 5(א) ו-10(ד) לנוהל, וכל ישיבה אחרת של הועדה שנערכה.
 - 7.5. העתקי הפרוטוקולים של כל ישיבות הועדה מיום מינויה.
 - 7.6. פירוט כל מספרי ההליכים בגינם נפתח תיק זכריס הנהלת חשבונות ייעודי במערכת הנהלת חשבונות באפוטרופוס הכללי, לפי סעיף 4(א) לנוהל.
 - 7.7. פירוט סכום הכסף שחועבר בפועל לקופת הקרן ביחס לכל הליך, כפי שמופיע במערכת הנהלת החשבונות באפוטרופוס הכללי, לפי סעיף 4(א) לנוהל.
 - 7.8. העתקי כל העדכונים של מזכירות הוועדה בדבר מקרים בהם לא התקבלו כספים עד המועד שנקבע לכך על ידי בית המשפט, כפי שנמסרו ליושבת ראש הועדה, לפי סעיף 4(ג) לנוהל.
 - 7.9. העתקי כל ההודעות של יושבת ראש הועדה לבית המשפט על אי-הפקדת כספי סעד כשחלף המועד שנקבע להפקדתם, לפי סעיף 4(ד) לנוהל.
 - 7.10. העתקי כל פניות יושבת ראש הועדה לבית המשפט מקום בו קיים קושי בהגדרת הייעוד שנקבע על ידו, לפי סעיף 5(ג) לנוהל.

- 7.11. העתק החלטות הועדה על הקצאת כספים במסלול של "הקצאה ישירה" בצירוף נימוקי ההחלטות, לפי סעיף 7 לנוהל.
- 7.12. פירוט הסכום הכספי שהצטבר ביחשבון היתרות; לפי סעיף 8 לנוהל.
- 7.13. העתק פרוטוקול הדיונים שקיימה הועדה והחלטת הועדה ביחס לחשבון היתרות; לפי סעיף 8(ב) לנוהל.
- 7.14. פירוט המועדים שקצבה הועדה לביצוע הפרויקטים הנתמכים, לפי סעיף 10(יא) לנוהל, ככל שנקבעו.
- 7.15. העתקי הדיווחים הנוסכמים שהועברו בכתב לבתי המשפט עם סיום חלוקת הכספים בתיק או בייעוד מסוים, לפי סעיף 27א(ח) לחוק וסעיף 10(יד) לנוהל.
- 7.16. העתק דוח הסיכום של שנת התקציב הנוכחית שהוגש בעבור שרת המשפטים באשר לפעולות הועדה לפי סעיף 11 לנוהל, לצורך פרסומו לפי סעיף 27א(טו) לחוק.
- 7.17. פירוט ההוצאות ביישום הוראות הנוהל שמומנו מכספי הקרן, לפי סעיף 12 לנוהל.
9. בהתאם לתקנות חופש המידע (אגרות), התשנ"ט-1999, מרשתנו פטורה מתשלום אגרה בעד 7 שעות העבודה הראשונות. מעבר לכך, מרשתנו מתחייבת לשאת באגרת טיפול ובאגרת הפקת מידע עד לסכום שלא יעלה על 148 ש"ח. אם עלות הטיפול בבקשה גבוהה יותר, תידרש הסכמה נפרדת.

בכבוד רב,

ד"ר חולצשטיין-תמיר, עו"ד

פרופ' אלון קאגן

באי כוח עמותת "הצלחה"

העתק:

עו"ד אלעד מן, עמותת "הצלחה"

נספח ב' - תשובת הממונה על העמדת מידע לציבור

משרד המשפטים
האפוטרופוס הכללי והכנס הרשמי
המחלקה המשפטית

הנהלת האגף - ירושלים
תאריך: ט' סיון, תשע"ט
12 יוני, 2019
מספרנו: 3052-19-0004

מבלי לפגוע בזכויות
בדואר אלקטרוני: hadastamin@tauex.tau.ac.il

לכבוד
הדס הולצשטיין-תמיר, עו"ד

ח.ג.

הנדון: בקשת חופש מידע – הקרן לניהול וחלוקת כספים שנפסקו כסעד בתובענות ייצוגיות
(סימוכין: פנייתך מיום 16.1.19)

בהמשך לפנייתך שבסימוכין, הריני מתכבד להשיבך, כדלקמן:

- בקשותיך בסעיף 7.1 ו-7.5 (הטעות במקור), לקבל את כל טפסי הבקשות והעתקי הפרוטוקולים אשר משתרעים על פני סך של כ- 11,704 עמודים בממוצע, נדחית. בכדי להימנע לבקשתך, ולבחון פגיעה פוטנציאלית בצדדים שלישיים ולא לשבש את תפקודה התקין של הוועדה, תידרש עבודה רבה ע"י חברי הוועדה אשר אינם עובדי הרשות. עוד יצוין כי מעבר על טפסי הבקשות והפרוטוקולים ובחינתם, כרוכה בעבודה רבה ויש בה כדי לשבש את עבודת הוועדה והינה בגדר הקצאת משאבים בלתי סבירה. בהתחשב בהיקף העבודה האמורה יידרש תשלום בסך של 144,468 ₪.
- להלן אופן החישוב: (שכר שעתי של אחד מחברי הוועדה בסך 211 ₪ לשעה + מע"מ) * (בדיקת כל עמוד, השחרתו, והתייעצות, כ- 3 דקות בממוצע) = 585.2 שעות בסך כולל של כ-144,468 ₪.
- על כן אודה לתשלום סך הנ"ל. במידה ואין ברצונך לשלם את הסכום האמור – ראי בקשתך כנדחית על פי סעיפים 1(8), 9(א)(3), ו-9(ב)(1) לחוק חופש המידע, תשנ"ח-1998 (הקצאת משאבים בלתי סבירה; פגיעה בפרטיות ושיבוש תפקודה התקין של הרשות, בהתאמה).
- בקשתך בסעיף 7.2 התקבלה. החלטות הוועדה מפאת גודלן, ישלחו אליך במייל נפרד.
- בקשותיך לקבל את המצוין בסעיפים 7.3 ו-7.8 אינן חוסות תחת חוק חופש המידע - העדכונים נמסרים בעל פה ע"י מזכירות הוועדה לזי"ר.

5. בקשותייך בסעיפים 7.4, 7.6 ו-7.7 התקבלו. ראי קבצים מצורפים.
6. במענה לסעיפים 7.9 ו-7.10 אשיב כי המידע לא קיים בידי הרשות.
7. בקשתך בסעיף 7.11 התקבלה. קיימת החלטה אחת למשרד הרווחה. ראי קובץ מצורף.
8. בקשתך בסעיף 7.12 עדיין אינה בשלה לאור העובדה כי למרות החלטת הוועדה על הקצאה לנזפים, חלק מן הנזפים טרם השלימו את העברת המסמכים הנדרשים, כך שלא חולקו מלוא הכספים. לאור האמור לא קיימה הוועדה ישיבה בנושא חשבון היתרות, ולפיכך בקשתך בסעיף 7.13 נדחתה.
9. במענה לסעיף 7.14 תוקף ההקצאה הוא שנה מיום המצאת ההחלטה ע"י הוועדה לידי הגוף הזוכה.
10. בקשותייך בסעיפים 7.15 ו-7.16 נדחו בהתאם לסעיף 9(ב)(4) לחוק (המידע עודנו בגדר טיוטא ועדיין לא פורסם על פי דין).
11. במענה לסעיף 7.17 לבקשתך עלות ההוצאות ביישום הוראות הנוהל הינם בסך של כ- 40 אלף שח עבור הוצאות פרסום בלבד.
12. הנך רשאית לעתור נגד החלטתי לפי הוראות בתי המשפט לעניינים מנהליים, התשי"ס-2000.

בברכה,
עופר חדר, עו"ד
הממונה על העמדת המידע לציבור
באגף האפוטרופוס הכללי והכונס הרשמי